

8 SEKTOR FINANČNÍCH INSTITUCÍ

Sektor finančních institucí (S.12) zahrnuje všechny finanční instituce a kvazispolečnosti, které se zabývají finančním zprostředkováním a/nebo pomocnými finančními činnostmi. Finančním zprostředkováním rozumíme činnost, při níž jednotka na trhu pořizuje finanční aktiva a zároveň přijímá závazky na svůj vlastní účet. Současně jsou v procesu finančního zprostředkování prostředky transformovány co do typu finančního nástroje, splatnosti, rozsahu, rizika, apod. Pomocnou finanční činností rozumíme aktivity těsně spojené s finančním zprostředkováním, jež však přímo finančním zprostředkováním nejsou.

V hospodářském systému zaujímá sektor finančních institucí zvláštní postavení. Umožňuje převod prostředků mezi třetími stranami, tj. od subjektů s přebytky prostředků na straně jedné a nedostatkem prostředků na straně druhé, čímž podporuje ekonomickou aktivitu a alokaci kapitálu. Při této činnosti se finanční zprostředkovatel sám vystavuje riziku tím, že pořizuje finanční aktiva a přijímá závazky na svůj účet. V procesu finančního zprostředkování mohou být zahrnuta všechna finanční aktiva kromě položky AF.6 (pojistné technické rezervy), a všechny finanční závazky s výjimkou položky AF.7 (ostatní závazky).

Sektor finančních institucí je rozčleněn do pěti subsektorů:

- a) **Centrální banka (S.121)** – primárním účelem je emise oběživa, udržování vnitřní a vnější hodnoty měny a správa devizových rezerv; zahrnuje pouze ústřední banku;
- b) **ostatní měnové finanční instituce (S.122)** – předmětem činnosti ostatních měnových finančních institucí je přijímání vkladů či vkladům podobných závazků, a poskytování půjček či investice do cenných papírů na svůj vlastní účet; zahrnuty jsou komerční banky, družstevní záložny a fondy peněžního trhu;
- c) **Ostatní finanční zprostředkovatelé, s výjimkou pojišťovacích společností a penzijních fondů (S.123)** – zahrnuty jsou subjekty zabývající se finančním zprostředkováním tím, že přijímají závazky v jiné formě než oběživa, vkladů a jím podobných nástrojů či pojistně technických rezerv. Obecnou odlišností od subsektoru S.122 je orientace na dlouhodobé financování. Jedná se o leasingové společnosti, faktoringové společnosti, investiční společnosti a fondy, jednotky zvláštního určení (SPE), holdingové společnosti, obchodníky s cennými papíry na vlastní účet, apod;
- d) **Finanční pomocné instituce (S.124)** – zahrnuty jsou pojišťovací makléři, poradci, organizátoři trhů, instituce zajišťující infrastrukturu finančního trhu, správci fondů, zájmové skupiny (svazy, asociace), obchodníci s cennými papíry na cizí účet, aj. Významnou částí subsektoru je Fond pojištění vkladů;
- e) **Pojišťovací společnosti a penzijní fondy (S.125)** – hlavním předmětem činnosti je finanční zprostředkování v důsledku sdílení rizik, přičemž hlavními závazky uvedených institucí jsou pojistně technické rezervy. Klasifikovány jsou zde penzijní fondy, pojišťovny a také zajišťovny.

Produkce centrální banky je oceněna nákladovou metodou. Produkce bank a leasingových společností je navýšena o produkci tzv. FISIM (služba finančního zprostředkování nepřímo měřená), a to z důvodu lepší mezinárodní srovnatelnosti vzhledem k rozdílné politice přímých poplatků za finanční služby.

Subsektory jsou dále členěny dle typu vlastnictví na veřejné, soukromé národní a pod zahraniční kontrolou.

Mezi hlavní zdroje dat patří ČNB a vlastní statistické zjišťování ČSÚ.